

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère

Mogvntiæ, 1617

Cap. 3. De eo, qui absoluitur ab excommunicatione,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78322](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78322)

ere, quando Superior omnino id ei prohibuerit: vt Episcopus suo Vicario, & Papa cuiusque, siue Ordinario siue delegato. Tali enim prohibitione suspenditur vsus iurisdictionis.

Quintò, si excommunicatio in aliquem lata ab inferiori Indice, per Papam confirmetur, is qui tulit non potest ab ea absolueri; sed solus Papa, aut is cui ipse id negotij commiserit, secundum glossam finalem ad cap. Ex frequentibus De institutionibus: vbi Panormit. id probat, quia omnia quibus auctoritatem impertitur, ea facimus nostra: iuxta cap. Si Apostolica De præbendis in 6. Quare per dictam Papæ confirmationem, excommunicatio fiet Papalis, id est, à qua nemo nisi Papa aut is cui commiserit absolueri possit: non secus ac si ipsemet Papa eam tulisset. Idem docentes auctores citat Sayrus. in memorato capite 20. num. duodecimo.

Cæterum intelligendum est de excommunicatione quæ per sententiam hominis fertur in aliquem nominatim, confirmataque est à Papa ex certa scientia. Nam cum lata est per statutum inferioris, confirmatio Papæ non impedit illius absolutionem, nisi confirmando referret sibi eam, prout in præcedent. num. 17. habitum est. Neque item cum lata est generaliter: quia vt ante habitum etiam est num. 31. illius eadem est ratio, quæ latæ per statutum. Nec denique cum est à Papa confirmata, non ex certa scientia sed per simplicem confirmationem sine causæ cognitione; tunc enim qui tulit potest ab ea absolueri, vt admonet D. Anton. 3. part. tit. 24. c. 77. non procul ab initio & aliquot alij quorum meminit Georgius Sayrus in fine cit. n. 12.

Aduerte autem quod idem notat & ante eum Syluester Absolutio. 2. num. 5. confirmationem censeri ex certa scientia esse, quando tota causa Superiori explicatur: seu quando in eâ inferitur totus tenor rei confirmatæ: vel quando Papa videtur his aut similibus verbis, ex certa scientia: vel quando confirmat aliquid quod ipsemet vidit. Cum verò confirmat simpliciter non instructus aliter de negotio, dicitur confirmare in forma communi. Quæ confirmatio (inquit idem Syluest.) parum aut nihil operatur, impetraturque tantum ad incutiendum timorem.

Sextò, ille qui est merus executor, vt is cui Papa commisit vt abque aliqua causæ cognitione quempiam excommunicaret; postquam ipsum excommunicauit non potest absolueri. Ita sentientes auctores referunt Vgolinus & Sayrus: ille tab. i. c. 4. in princip. num. 13 & hic in eod. c. 20. num. 13. Probatur verò quia cum tali, tantummodo commissum sit excommunicare: ille absolueno, præteribit fines sui mandati, nec valebit absolutio; iuxta cap. finale de restitut. spoliat. Quod si cui Papa daret mandatum excommunicandi aliquem, simul committendo cognitionem causæ, posset vt excommunicatio ferretur, sic & ab ea absolueri; vt post D. Antoninum ante memoratum, notant Angelus & Syluester: ille Absolutio 2. nu. 1. & hic Absolutio 1. numero 3. vers. 6.

Si verò simpliciter alicui mandet, vt ferat excommunicationem in aliquem; neque addat eum cognitione, aut sine cognitione causæ: vt intelligatur, an si excommunicarit, possit absolueri excommunicatum: recurrendum est ad mandantis intentionem, quæ vt post Panormit. ad cap. fin. de officio delegati tradit Angelus loco citato: per verba mandati sic deprehendi potest. Si quidem dicat: intelleximus quod talis, &c. Quare mandamus veritate cognita vt excommunices, &c. intendit committere causæ cognitionem: & ideo qui virtute talis mandati excommunicauerit, poterit ab eadem excommunicatione absolueri. Sin verò dicat: Quod certificati sumus, quia talis, &c. Ideo mandamus vt excommunices, &c. quia committit nudam executionem: si is cui committitur, excommunicauerit: nõ poterit eum quem excommunicauit absolueri.

Postremò, si is qui excommunicationem tulit non est Sacerdos, potest quidem absolueri absolutione iudiciali, seu fori contentiosi: non autem absolutione sacramentali seu fori penitentiali, quæ requirit potestatem ordinis Sacerdotalis. Quod tamen non est ita accipiendum, quin is qui sufficientem iurisdictionem habet quamuis Sacerdos non sit, si absolueri possit ab excommunicatione, vt absolutio proficit in foro conscientie; & excommunicatus sit coram

Deo absolutus, maneatque liber ab excommunicatione, Cui enim Christus potestatem dedit excommunicandi, dedit & absolueno ab excommunicatione vt manifestum est ex verbis ipsius Mat. 18. Quæcumque alligaueris super terram, &c. neque absolutio à vinculo excommunicationis est sacramentalis, vt in absolueno requirit potestatem Sacerdotalis ordinis: sicut absolutio sacramentalis requirit; prout intelligitur ex verbis quibus est à Christo instituta. Ioan. 20. Quorum remisistis peccata, &c. Cuius differentie ratio sumi potest ex eo, quod vinculum peccati contrahatur per offensam Dei: vinculum excommunicationis verò contrahatur tantum per sententiam Iudicis Ecclesiastici. Itaque Prælati nondum Sacerdos, dicitur absolueri ab excommunicatione in foro iudiciali non in foro penitentiali: quia non potest absolueri simul à peccato mortali, seu contumaciâ, propter quam est incurta excommunicatione: quoniam id pertinet ad potestatem ordinis, quæ solis Sacerdotibus tradita est; ex Conc. Trid. sess. 14. c. 6. & ex instituto docuimus in li. i. c. 1. Admonet autem alijs citatis Sayrus in l. 2. c. 21. n. 1. si absolutio hæc facienda sit cum solemnibus precibus, & ceremoniis, de quibus postea, debere fieri per Sacerdotem, quod est rationabile.

Superest addendum: illud quod dictum est numero 30. de absolutione ab excommunicatione lata in aliquem nominatim ab homine: nempe eam dari posse tantum ab excommunicatore vel ab ipsius successore aut Superiore, extendi ad excommunicationem quam ius imponit participanti in crimine criminoso (quo nomine significatur crimen propter, quod excommunicatio illa fuerit imposita) cum eo qui illa ratione excommunicatus est ab Episcopo, non possit absolui, nisi ab hoc vel à successore aut Superiore ipsius iuxta cap. Nuper, De sentent. excommunicat. §. In primo articulo.

CAPVT III.

De eo qui absoluitur ab excommunicatione.

S V M M A R I V M.

- 36 Potest quis ab excommunicatione absolui inuitus.
- 37 Quando liceat absolueri ab excommunicatione inuitum.
- 38 Valida esse potestatis absolutio, etiam illicitè data.
- 39 Potest quis absenti absolui ab excommunicatione.
- 40 Per procuratorem item aut per literas.
- 41 Ac etiam simpliciter sine illius, utamque ignorans potest.
- 42 Nulla est absolutio ab excommunicatione, absenti data à suo Superiore quando is est specialiter seu nominatim excommunicatus in diocesi in qua demorat.
- 43 Mortuus potest ab excommunicatione absolui, dummodo non discesserit contritus: & sine signis contritionis: & per quem, ac quò modo ille absolui debeat.
- 44 Quæ ratione censetur mortuus absolui ab excommunicatione.
- 45 Non valet absolutio ab excommunicatione si obtenta sit ex falsa causa.
- 46 Nisi absolvens illam dare intendat, etiam si falsa sit causa, quæ ei proponitur.
- 47 Idem ac de causa falsa, dicendum est de veritate tacita, quando eâ declarata non daretur absolutio.
- 48 Per metum grauem extorta absolutio ab excommunicatione, nulla est.
- 49 Pluribus excommunicationibus ligatus, in interno quidem foro non potest: in externo autem, potest ab vna absolui sine alia.
- 50 Quomodo cognoscatur num pluribus excommunicationibus irretitus sit ab omnibus absolui an ab aliquibus tantum.
- 51 Qui plurium hominum excommunicationibus irretitus est, à quo absoluitur.
- 52 Et si illicita sit absolutio ab excommunicatione data sub conditione de futuro, potest tamen esse valida.
- 53 Quando excommunicatio lata in aliquem donec satisfecerit, cesset sine absolutione, vel hanc requirat.
- 54 Quid sit & quotuplex sit absolutio ab excommunicatione ad reuocandum.
- 55 Talis Absolutio propriè dari non potest ab eo qui potestatem habet absolueno sine potestate excommunicandi.

56 Probabile est in excommunicationem eum non recidere (qui impossibilitate ipsum excusante) ad recidendum, nisi satisfecerit absolutus, non satisfaciit absque vlla sua culpa.

Quæ pertinent ad eum qui ab excommunicatione absoluitur, exiis quæ dicta sunt de eo qui absolueri potest, intelligi possunt aliqua ex parte. Cætera quæ ad eorum intelligentiam faciunt, persequemur explicatione aliquot dubiorum.

Primum dubium. An aliquis possit inuitus ab excommunicatione absolui.

Premittendum est: quamuis non sit de substantia istiusmodi absolutionis, ut eam excommunicatus postulet: id tamen expedire ad debitum conuenientemque illius modum; iuxta cap. Per tuas §. finali. De sentent. excommuni. cum dicitur: Nisi gratiam absolutionis imploret non debet audiri, ne sententiam Ecclesiasticam contemnere videatur.] Atque in ordine quidem ad forum externum, plura scienda sunt in tali postulatione, quæ tractat Vgolinus tab. 1. cap. 19. §. 3. Sed in ordine ad forum internum sufficit, ut petens exhibeat sufficientia signa obedientiæ erga Ecclesiam, talemque absolutionem implicite petat: puta petendo absolutionem à peccatis: nisi absoluenti concessa esset potestas cum limitatione, ut non absoluat, nisi expresse petentem absolui ab excommunicatione.

36. Quæ cum ita habeant, mouetur propositum dubium, à multis tractatum, quos Georgius Sayrus commemorat in suo thesauro casuum conscientie lib. 2. cap. 21. numero 5. Eorum autem communis responsio est, quod excommunicatio potest in inuitum validè fieri; sic etiam inuito absolutionem ab excommunicatione posse validè conferre: quia excommunicatio pœna est Ecclesiastica: neque pœna censetur voluntaria ex voluntate puniti, sed ex voluntate punientis, qui eam pro arbitrio, tum infert, tum aufert. Itaque ut inuitum excommunicare, sic excommunicationem, siue per statutum, siue per simplicem hominis sententiam decretam, remittere inuito Ecclesia potest: perinde ac Rex penam extremi supplicij in homicidas decretam; potest inuito, ut inferre, sic & relaxare. Nec refert quod Ecclesia non possit inuito remittere culpam, ob quam tenetur quis excommunicatione irretitus. Nam neque Rex potest remittere eam propter quam homicida obnoxius est extremo supplicio. Ob quam nihilominus rationem fatendum est, nullum esse talis absolutionis vsum in administratione Sacramenti penitentiae: cum in illa tantum conferatur gratia Sacramentalis absolutionis: quam quidem certum est inuito, non communicari tanquam malo ad eam affecto.

37. Adde nec extra eandem administrationem consentaneum esse ut ipsa potestate absoluenti inuitum, qui potius a licitarum penarum adiectione vrgendus est ad respiciendam: nisi in casu in quo constaret eam absolutionem, magis medicinalem esse animæ contumacis, quam excommunicationem ipsam: aut certe quando Superior videret excommunicationem non prodesse excommunicato & nocere communitati propter participationem cum ipso: aut quando ex absolutione vitilitas proueniret Ecclesie. Si tamen de illius correctione nulla spes esset ex alio remedio, & ex ea absolutione alij reddendi essent procliuës ad contemnendam excommunicationem, abstinentium esset ab illa, tanquam inuiti ex vna parte, & perniciofa ex altera. Hæc alius citatis annotans Sayrus in seq. c. 21. n. 9. & 10.

38. Addit in sequent. 11. quod etsi peccet absolvens inuitum cum alterius iniuria; nihilominus absolutionem valere: quia sicut in ipsius potestate fuit illam ferre, sic & illam reuocare, argumento cap. Verbum, De penitent. distinct. prima.

Dubium secundum. An absens absolui possit ab excommunicatione.

39. Hoc quoque tractantes authores refert Sayrus in citat. cap. 21. num. 12. Responsio autem eorum communis est affirmatiua; nempe absentem posse ab excommunicatione absolui, perinde ac excommunicari: nulla enim datur ratio diuersitatis. Neque obstat, quod de contumacia deposita constare non possit Iudici nisi ipse præsentem habeat excommunicatum, qui emendationem promittat, & absolu-

tionem perat. Non obstat inquam, quia ut proxime dictum est inuitus absolui potest ab excommunicatione. Neque etiam obstat quod ceremonia uturpari solita, non nisi præsentia adhiberi possint. Nam eæ non sunt de substantia eiusmodi absolutionis, quæ potest simpliciter verbo validè dari.

Modus autem absoluenti absentem, vnus est, per Procuratorem, seu Procuratorem absolutionem loco ipsius excipiente: quod non debet quidem fieri sine causa iusta faciensque quod desit, cui facultas absoluenti delegatur; nec excommunicatus possit adire eum à quo absolui debet) faciensque peccet, ut Syluester notat Absolutio 3. numero 9. nihilominus sic impensa absolutio, valida est: ut expressit glossa ad cap. De manifesta, verbo Iudicauit 2. quæst. 1. De qua re plenius Vgolinus De censuris tab. 1. cap. 19. §. 1. num. 2. in qua ut spectante ad forum externum non immorabimur. Alter modus est, absoluenti per literas, quem Richard. in 4. distinct. 18. ar. 10. qu. 2. confirmat: quia omnis res, per quascumque causas nascitur, per eandem dissoluitur. Cap. 1. De reguli. iuris. At per literas superioris absentis, nasci potest excommunicatio, seu aliquis excommunicari: ut patet ex priori ad Corinth. c. 5. Ergo & absolutio ab excommunicatione. Quod etiam expressit glossa ad c. Quanto à nobis, verbo Epistolam, 2. quæst. 4. simul admonens quod tunc demum talis erit absolutus, cū literas acceperit, nisi aliunde constet de absoluentis mente, quod voluerit ipsum esse ante absolutum. Vnde ut eadem glossa addit: si talis moriatur antequam literas absolutionis accipiat, non est censendus per eas absolutus, cum tenera eas non acceperit. Secus est verò, prout notatur à Richardo loco citato, si accipiat mortuo eo qui per illas absoluit. Nam id non obstat, quominus absolutus sit: cū reuera ita acceperit munitas intentione absoluenti non reuocata: quæ si accepisset illo adhuc superstitite.

Cæterum quia in vsu Sacramenti Penitentiae talis absolutio dari non potest, sicut nec absolutio à peccatis, consuetudo obinuit (quod Sotus in 4. distinct. 22. quæst. 2. ar. 3. sub finem notat) ut cum aliquis absens, ab excommunicatione absoluentis est, id non fiat per literas; sed committatur absolutio Sacerdoti, qui à peccato simul & excommunicatione absoluat.

Porro quod non tantum per Procuratorem aut per literas possit absens ab excommunicatione absolui; sed etiam absolute sine his, ita ut valida sit absolutio: Syluester in eodem num. 9. probat: quia absolutio ab excommunicatione totaliter dependet à voluntate absoluentis: nec de necessitate requirit corporalem præsentiam eius qui absoluentis est: cum hæc non sit magis ad eam rem necessaria: quam præsentia voluntatis: quam non esse necessariam ostensum est, probando posse inuitum absolui ab excommunicatione: sique, ut ille addit, potest inuitum generaliter facta, extenditur etiam ad absentes, si Prælati id intendat. Vnde si Summus Pontifex diceret, Ego absoluo omnes excommunicatos totius mundi, intendens id ipsum quod dicit, omnes essent reuera absoluti, fierentque participes omnium suffragiorum Ecclesie; licet ipsi quamdiu id ignorarent, tenerentur gerere se pro excommunicatis. Aduerte obiter, ut absentem, sic & ignorantem absolui posse ab excommunicatione: cum talis absolutio non magis dependeat à scientia, quam à voluntate eius cui impendenda est.

Aduerte etiam (quod inter alia habet Henriquez li. 13. c. 27. sub finem) non valere absolutionem, quam quis dederit subdito absenti de gentique in diocesi in qua est ab Episcopo loci nominatim excommunicatus. Id quod patet ex eo quod habitum est in præcedent. num. 30. generalem regulam de eo qui absolueri potest ab excommunicatione lata ab homine (quod nimirum sit ille qui excommunicauit) procedere cum excommunicatio fuerit specialiter seu nominatim lata. Quæ ratio ostendit etiam, ne quidem reuersum ad propriam diocesim, posse à tali excommunicatione validè absolui: quod Suarez etiam notat tom. 5. disputat. 7. sect. 2. num. 27. lam qui in suo territorio ligauit alienum propter crimen ibi perpetratum, potest ipsum cum recesserit in proprium territorium absolueri absentem, in alienaque diocesi existentem: quia & tunc potest sententiam suam tollere sine iudicij strepitu, vocatione ve ad iudicium: ac sine alterius Episcopi iniuria.

Tertium dubium est. An vita functus possit absolvi ab excommunicatione.

Affirmatiue respondendum esse ex Couar. ad cap. Alma mater 1. parte §. 11. numero octavo, & ex aliis quorum meminit Vgolinus De censuris tab. 1. cap. 19. in princip. num. 2. habetur per cap. Sacris, De sent. excomm. & expressius per cap. A nobis 2. eodem titulo: ubi quoque statuitur talem absolutionem dandam esse ab eo qui dare poterat, subintellige, extra mortis periculum: habendo sufficientem in ipsum iurisdictionem siue ordinariam siue delegatam. Nam facultas ad absolventem a quibuslibet censuris in articulo mortis cuiuslibet Sacerdoti concessa, non extenditur vltra eundem articulum, qui per mortem cessat. Interim autem dum talis absolutio non impenditur, si mortuus de numero eorum excommunicatorum sit, qui vitari debent: quantumcumque in eo signa poenitentiae praecesserint non est licitum pro illo, sicut fit pro aliis, publice orare: nec illum in loco sacro sepelire: quia vti in eod. cap. A nobis dicitur: ille in quo talia signa praecesserint, si morte praeventus, absolutionis non potuerit beneficium obtinere quamuis absolutus apud Deum fuisse credatur non tamen habendus est absolutus apud Ecclesiam, prohibentem eiusmodi excommunicatum ante absolutionem sepelire in loco sacro, vel participem facere communiu suffragiorum. Sine dictis vero signis decedens quis contumax, absoluti non debet: ne communicetur mortuo, cui non est communicatum vivo, contra id quod praescribitur 24. quaestione 2. cap. 1. & 3.

Atque satis esse, vnius testimonio eiusmodi signa probari, multi nobiles auctores tradiderunt, quos refert Vgolinus loco citato, numero quinto. Illud quoque in praeced. num. 4. admonens: quod cum memoratum cap. A nobis signa tantum contritionis ad absolutionem de qua agimus, requiratur; eam dari posse, etiam si ille in cuius gratiam lata fuit excommunicatio id nollet; nisi ei prius satisficeret. Ratio est, quia habet defuncti haereditas sibi obligatum, contra quem potest ad satisfactionem agere ex eodem cap. A nobis §. final.

Porro ex glossa ad idem cap. verbo Non potuerit, communiter recepta teste Couar. loco citato: si quis in articulo mortis fuerit per quemcumque Sacerdotem absolutus ab excommunicatione, etiam Summo Pontifici reseruata non est de iure post mortem absolueudus. Ratio est, quia talis absolutio vera fuit ex iurisdictione omnibus Sacerdotibus pro illo articulo delegata iure ipso, vt patet ex Concil. Trident. sess. 14. cap. 7. In mortuo autem absolueudo ab excommunicatione, eandem formam seruandam esse, quam in absolueudo vivo, habetur ex eod. cap. A nobis §. penult. Vnde glossa in verbo, forma seruatur, colligit iuramentum quo dixit c. Cum desideres, De sententia excommunic. exigitur ab excommunicato antequam absolueatur, non esse de substantia seu forma absolutiois; cura ipsum possit exigi a mortuo: in quo nihilominus absolueudo ab excommunicatione, forma absolutiois seruatur.

Aduertere autem, quia potestas absolueudi ab excommunicatione, sicut & excommunicandi, data est Ecclesiae a Christo in eos tantum qui sunt super terram (vt enim Matt. 18. dixit, Quaecumque alligaueritis super terram erunt ligata, & in caelis: ita & subiunxit, Quaecumque solueritis super terram erunt soluta & in caelis) sicut non potest mortuus excommunicari proprie, sed tantum impropria quadam excommunicatione, qua per modum maledictionis declaretur decessisse excommunicatus prout Nauarr. ex communi sententia habet in Enchir. cap. 27. numero 271. Ita potest tantum denuntiari absolutus, seu quod e vita excesserit quoad Deum absolutus ab excommunicatione; prout addit idem Nauarr. aut certe absolvi ab excommunicatione, absolutione impropria.

Quam quidem Alphonsus a Castro in lib. 2. De iusta haeretic. punitione cap. 20. sub finem, hoc modo explicat: vt cum excommunicatio incommodet excommunicato, & quoad animam, quam priuat communibus Ecclesiae suffragiis: & quoad corpus, quod priuat Ecclesiastica sepultura: & quoad alios, a quibus non potest inuari publicis orationibus, alique piis operibus: absolutio propria liberet illum

omnibus talibus incommodis; impropria non item. Quia ergo mortuus quoad animam separatus est omnino a iudicio Ecclesiae, haec non potest illi nec per excommunicationem incommodare, nec per absolutionem ab excommunicatione commodare quoad animam ipsam: sicque, vt absolutio ab excommunicatione quae illi impenditur, non nisi impropria censeri possit: vt pote quae non auferit de se omnia incommoda, quae infert excommunicatio; sed ea tantum quibus quoad corpus, aut quoad alios laeditur excommunicatus, hoc est, mortuus absoluitur tantum quoad hoc, vt corpus ipsius possit in loco sacro sepeliri, possint alij publice pro ipso orare, aliaque pia opera peragere. Quam doctrinam approbant Couar. & Suarez: ille in cit. num. 8. & hic to. 5. di. p. 7. sect. 1. nu. 4.

Subiungit Nauar. loco cit. quod etiam approbat Suarez in seq. num. 7. si censura sit occulta, eam dissimulandam esse potius quam cum aliqua infamia aut alio nocimento procurandam absolutionem defuncti: qui si discesserit in malo statu, ea nihil ipsi proderit, si in bono statu obierit, non est necessaria quoad Deum; nec etiam quoad Ecclesiam, quae non iudicat de occultis, & permittit communicationem, etiam in diuinis, cum excommunicatis non denunciatis nominatim: nisi sint Clerici percussores, ita notorij vt nulla tergiversatione excusari possint.

Quartum dubium est. An is valide absolueatur ab excommunicatione, qui ex falsa causa absolutionem obtinet: vt v. g. mentiendo se satisfecisse.

AD huius explicationem tres propositiones statuuntur. Prima est, Si excommunicatus absolutionem, quam non obtinuerit si verum dixisset, obtinuit expressa falsitate, vt se satisfecisse parti laeae, aut se propositum habere parendi Ecclesiae, cum vtrumque falsum sit: tunc talem absolutionem inuadam nullamque esse. De qua re neminem dubitare, aut dubitare posse habet Couar. ad cap. Alma mater 1. par. §. 11. num. 14. Aperiit autem confirmatur: tum ex cap. Officij, De sententia excommunic. cuius verba sunt: Respondemus: quod supprementum veritatem, absolutio subrepta non prodest: tum etiam manifesta ratione: quia in tali absolutione deest intentio absoluentis ei necessaria, cum sit actus humanus. Nam cum ipse veritatem intelligens non debeat illam exhibere, vt in eod. cap. Officij praescribitur, praesumendum sane est intentionem ipsius esse (quae in dubio consentaneè canonibus interpretanda est) vt non valeat sic obtenta absolutio. Ita docentes auctores commemorat Sayrus in lib. 2. thesauri casuum conscient. cap. 21. num. 27.

Secunda propositio: Si absolueus sufficienti praeditus potestate animum haberet absolueudi, etiam causa existente falsa, peccaret quidem absolueudo; sed absolutio valeret, etiam in foro conscientiae. Pro hac auctores quoque commemorat Georgius Sayrus in praecedent. numer. 26. Ea vero probatur, quia absolueere ab excommunicatione aliquem, nulla existente causa absolueudi, non excedit (vt argumentatur Nauar. in Enchir. cap. 27. num. 38.) humanam potestatem Superioris ad valide absolueudum: quae eadem est cum potestate excommunicandi ex cap. Verbum, De poenitent. dist. 1. a qua sententiam excommunicationis sine causa profectam non carere viribus, nisi contineat errorem intolerabilem, patet ex eo, quod sententia pastoris siue iusta siue iniusta timenda sit vt habetur in quaest. 3. cap. 1. & latius tractat Vgolinus De censuris tab. 1. cap. 13. §. 3.

Tertia propositio est: vt cum per expressam falsitatem, sic & cum per supprellam veritatem: siue, vt habet Couar. in eod. num. 14. versu, Igitur haec, cum tacita vera causa ob quam lata est excommunicatio, alia exprimitur: aut cum pluribus de causis lata est, vna tantum in petitione refertur: aliquis obtinet absolutionem ab excommunicatione, quam alioquin non obtineret, ea ipsa absolutio nulla est; iuxta cap. Ex parte, De officio Ordin. Vbi glossa id annotat, verbo Redire: & ad idem facit cap. Officij, cuius verba paulo superius retulimus.

Intelligenda est autem doctrina haec, cum moderatione quam habet Couar. in praeced. num. 13. conclus. prima: vt si pluribus de causis lata sit excommunicatio, & supprellatur aliqua non principalis, quae minime auertisset Praelatum ab

absolu-

absoluteione, si ei significata fuisset; non ideo reddatur inuálida absoluteio. Locum habet autem eadem doctrina in vtroque foro. Ex qua colliges mentientem in confessione se non posse satisfacere parti lætæ; cum possit ei ab excommunicatione datam absoluteionem esse nullam: & sic de similibus.

Quintum dubium. An si quis per metum grauem absoluitur ab excommunicatione, valida sit absoluteio.

48. **R**esponso communis Doctorum quos Sayrus commemorat in eod. cap. 21. nu. 30. est affirmatiua: quæ expressa habetur in cap. Vnico. De iis quæ vi metu (ve causa) fiunt in 6. Aduerte autem tunc istiusmodi casum contingere, cum quis aut mortem ipsam aut corporis cruciatus graues, aut vniuersorum bonorum, aut magnæ partis eorum spoliatiõnem, aut carcerem vel exilium interminatur recusanti absoluteio. Talia enim sunt ea quæ cum ab alio imminet, metum illum constituunt ex quo prouenit inuoluntarium secundum quid: de quo in sequenti lib. 11. cap. vltimo. Aduerte etiam quod docet Vgolinus de censuris ab. 1. cap. 4. in princip. num. 1. 4. & post eum Sayrus loco citato: propositam responõionem procedere, etiam si intentia excommunicationis fuerit iniusta, valida tamen: item etiam si lata sit sub conditione: itemque etiam si fuerit tantum minor excommunicatio: ac demum etiam si metus sit incussus à muliere. Quorum singula Vgolinus confirmat: sed nobis sufficit ea esse consentanea generalibus verbis memorati Capituli vnicuique, pertinentis ad fauorem ac iustam Ecclesiasticæ potestatis defensionem. De quo Cap. monendum est, non loqui tantum de excommunicatione, sed etiam de aliis censuris: nec tantum de absoluteione; sed etiam de reuocatione censuræ: quæ fit quando fertur contrahenda intra certum temporis terminum, & antequam ipsam efflaxerit ea reuocatur. Præterea imponere nouam excommunicationem quidpiam tale agentibus.

Sextum dubium. An pluribus excommunicationibus irretitus, possit ab vna absolui, remanente alia.

Hoc tractantes auctores Sayrus adhuc commemorat in eodem cap. 21. num. 15. bene monens intelligi, seclusa Sacramentali absoluteione: in ordine ad quam non sufficere vnã excommunicationem tolli sine alia, certum est. Quare procedit tantum quoad absoluteionem quæ in foro exteriori concedi solet.

49. **R**esponso autem est: quod vt is iam est ligatus vna excommunicatione, potest denuo aliã ligari: sic posse ab vna absolui, manente alia. Ratio verò illius hæc redditur, quod excommunicationes non sint, quemadmodum peccata mortalia, connexæ quoad remissionem; quia ad hanc non est opus conuersione voluntatis ad Deum, & infusione gratiæ gratum facientis, sicut ad remissionem peccati mortalis, quod cum illa coherere non potest. Cæterum sic accipienda est hæc responõio, quod bene monet Paludanus in 4. distinct. 18. quæst. 5. art. 3. concl. 2. vt nihilominus non ante is qui pluribus excommunicationibus ligatus est, restituatur communioni fidelium & participationi Sacramentorum, quam fuerit ab omnibus absoluitus.

50. **Q**uando autem censendus sit ab omnibus absolui, & quãdo ab aliquibus tantum: Couar. ad cap. Alma mater De sentent. excommunicat. in 6. prima part. §. 11. n. 13. tradit: Inquies quod pluribus excommunicationibus ligatus petens absolui ab excommunicatione: citra controuersiam absolui ab omnibus, si absoluenti sufficiente potestatem habenti omnes exprimat. Si verò vnus tantum mentionem faciat, non censeri à reliquis non expressis liberari: etiam si fuerit in defenitè absoluitus, nempe dicendo absolui è, Absoluo te à vinculo excommunicationis: neque addendo aliquid, quo hæc vel illa particulariter indicetur. A cuius rei confirmationem auctoritati D. Thomæ & aliorum nonnullorum, ille addit hanc rationem, quod absoluteio tunc data à Superiore, sit tantum ea quæ commemorata est in petitione, seu quæ expressè petita est. Quare si petens irretitus est aliis excommunicationibus, inde ab eis minime liberatur.

Verumtamen quia, vt idem auctor consequenter docet, is qui excommunicatus est pluribus excommunicationibus, potest ab omnibus absolui vnica absoluteione, Superior habens potestatem absoluendi ipsum ab omnibus, dum in defenitè eum absoluit, tollit omnes vnica absoluteione, si omnium earum notitiam habeat, etiam si in petitione absoluteionis, vnã tantum sit ei expressa. Ratio est, quia præsumitur talis fuisse mens absoluentis: quandoquidem de tota re instructus, vtur verbis ipsam sufficienter significantibus. Immo iuxta Palud. in seq. conclus. 4. nec est necesse absoluentem habere notitiam omnium, sed sufficit vt possit verosimili coniectura præsumi quod etiam à tacitis excommunicationibus absoluiturus esset, si eorum notitiam habuisset. Id quod idem Couar. approbat. in eod. n. 13. concl. 6. Præmittens in conclus. 5. id quod dictum est de absoluteione quæ datur in defenitè, similiter intelligendum esse de ea quæ datur generaliter hoc modo, Absoluo te ab hac excommunicatione, & ab aliis omnibus, quibus ligatus es, quorum nec memineras nec memora habes. Et ratio est quia cum tali verborum forma absoluentis, manifestè aperit mentem suam esse, vt ad omnes alias excommunicationes absoluteio extendatur.

Porro cum quis est irretitus pluribus excommunicationibus plurium hominum, vnus absoluteio (vt monet Palud. in citato art. 3. concl. 3.) non sufficit, nisi alij consenserint, vices suas ei committendo; aut nisi is fuerit Superior qui suo iure possit ab excommunicationibus aliorum absoluteio, vt Papa; aut etiam nisi Iudex sit in solidum: quia quando vnus cause duo sunt Iudices quilibet in solidum, vt contingit duobus Officialibus eiusdem Sedis Episcopalis, vna eademque iurisdicõio est in duobus: quorum proinde alter absoluteio potest à sententia alterius: nisi quando vno preoccupante, alter postea non habet, vt Palud. loquitur, se ita introumittere; seu ita immiscerere se causæ, vt possit excommunicare: vnde nec tunc potest absoluteio: cum nemo qui ligare non potest, absoluteio possit; nisi ex delegatione iuxta antedicta initio secundum cap. 19. §. 3. à numero 7. sed quia magis forum iudiciale quam pœnitentiale concernit, contenti esse possumus iam dictis.

Septimum dubium est. An possit quis ab excommunicatione absolui sub conditione.

Vt hoc explicetur obseruandum est, sermonem esse posse vel de absoluteione quæ fit sub conditione reistitutæ, vt si excommunicatus satisfecerit; vel sub conditione rei presentis vel præteritæ: vt solita vsurpari quando dubitatur de eo qui absoluteionem petit, sitne excommunicatione aliqua ligatus, diciturque absoluteio ad cautelam. Prioris igitur generis absoluteione, non debere quemquam absolui ab excommunicatione docet D. Anton. 3. part. tit. 24. c. 77. sub finem: quia taliter absoluitus non est simpliciter absoluitus: cum ex regula 50. iuris in 6. actus legitimi, non accipiunt conditionem neque diem. Syluester verò absoluteio 3. in principio, ait neminem posse sub conditione absolui, quo indicat talem absoluteionem ab excommunicatione, esse inuálidam. Id quod aperit Angelus ait Absoluteio 3. in principio: Nauar. autem ad princip. 1. cap. De pœnitent. distinct. 6. propositam D. Anton. opinionem admittens num. 61. hoc quod à Sylu. significatum est, & ab Angelo expressè dictum, reicit in seq. num. 64. Inquies quod et si absoluteio ab excommunicatione, sub dicta conditione fieri non debeat, facta tamen valeat: quia nullum ius afferri potest, quo inuálida sit iudicanda potius, quam aliã quæuis iniusta, seu impena aliter quam debeat: cuiusmodi aliquam valere posse patet ex cap. Venerabilibus §. Vbi autem De sentent. excommunicat. in Sexto.

Neque huic opinioni (quam admittit Couar. ad supra memoratum cap. Alma mater & post eum Suárez ille 1. part. §. 11. num. 6. & hic tom. 5. disp. 7. sect. 8. num. 7. & seq.) aduertatur regula 50. iuris in 6. quia nomine actuum legitimum, de quibus expressè loquitur, non comprehendit excommunicationem & absoluteionem ab excommunicatione ex eo patet; quod excommunicatio sub conditione rei futuræ; non modo

modo valide, sed etiam debite ferri possit: iuxta cap. Præterea
2. De appellacionibus. Cum ergo is qui ligat solvere possit
ex generali regula ante tradita initio præcedent. cap. 2. va-
lidè quoque impendi poterit sub eadem conditione ab-
solutio ab excommunicatione, etsi non possit impendi de-
bitè: ut argumento est, quod nihil tale sit in Ecclesia vsu re-
ceptum. Et confirmatur, ex eo, quod conditio rei futura ita su-
spendat effectum actus, ut non fortiat eum nisi illa imple-
tâ, atque adeo nec excommunicatio liget nec absolutio li-
beret ligatum sub conditione, donec eadem adimpleatur.
Cur verò excommunicatio sub eiusmodi conditione debi-
tè feratur, non item absolutio ab ea debite detur: ratio est,
quia excommunicatio est res odiosa, & absolutio ab ea,
res fauorabilis; quo fit ut non sit consentaneum in hac,
perinde ac illa suspendi effectum: sed (prou Nauarr. i-
pse expressit in Enchir. cap. 26. numero 12.) peccet is qui auct
sub conditione ab excommunicatione absolueret. De qua
re videri potest Suarez loco citat. num. 10. & 11. qui & pu-
tat necessitatem à tali peccato excusare posse: quod non ne-
gauerim.

Iam verò absolute posterioris generis, non modo pos-
se, sed etiam debere absolui ab excommunicatione eum de
quo dubitatur, an eà irretitus sit, patebit in sequen. c. 5. ubi ea
de re ex instituto agendum est.

*Octauum dubium, An excommunicatus sub conditione donec
satisfaciat, exhibita satisfactiones, opus habeat
absolutione.*

Reshæc in speculatione quidem habet difficultatem,
quam persequitur Couarr. ad cap. Alma mater 1. part. S.
11. num. 5. & 6. Sed nobis pro praxi sufficere potest, quod to-
5. disputat. 7. Suarez habet sect. 1. num. 13. consideranda esse
verba legis aut sententiæ, per quam fertur excommunica-
tio: si enim indigent negationem absolutionis: vt illa in fine
cap. Quamquam, De censibus in 6. Nec ab excommunica-
tione eiusmodi absolutionem: vel in iudicij relaxationem
obtineant, donec, &c. tunc præter satisfactionem absolutio
est necessaria. Si verò indigent concessionem absolutionis;
vt illa Ex quo satisfecerit absolutus sit; tunc satisfactio sufficit; ab-
solutio eâ concessâ, effectum suum consequente. Sicut
cum aliquid sub excommunicatione faciendum præcipitur:
hoc ipso quod non fit suo tempore incurritur excommuni-
catio. Quod si verba neutrum indigent specialiter, quidquid
sit in speculatione, sequenda videtur in praxi sententia iudicior
quam Couarr. communem esse ait: nempe esse opus absolu-
tione.

*Postremum dubium est, Num absolutio ab excommunic. possit
alicui concedi ad reincidentiam.*

Huius sensus est, An absolutio ab excommunic. possit
alicui concedi ad actum, quo deducto in effectum, vel
ad tempus, quo finito, is iterum sit excommunicatus sub iis-
dem monitionibus, & solemnitatibus quibus prior excommuni-
catio infligta fuit. Ad ipsum autem pluribus aliis citatis
Cauarr. in antecit. §. 1. num. 6. respondet posse absolui: eam-
que esse communem sententiam, quam iamdiu praxis ad-
miserit, consentaneam cap. Veniens 2. De testibus; & ca. A-
postolica, De exceptionibus. Pro cuius pleniore intelligenti-
a exiis quæ Suarez tractat in prius memorata sect. 8. à num.
16. ad finem vsque: notandum est absolutionem ad reinci-
dendum, esse per quam censura tollitur, non in perpetuum
sed ita vt reditura sit post certum tempus vel post certum
effectum. Atque esse duplicem, vnam non proprie dictam:
quæ ex intentione absoluentis non conceditur vt perpetua:
sed vt limitata certo tempore, vel certo effectu: v. g. vt li-
bere possit testimonium ferre vel vt collatio beneficij facta
valeat: aliam vero proprie dictam, quæ ex intentione absol-
uentis datur non solum ad definitum tempus vel effectum:
sed etiam vt simpliciter valeat perpetuaque sit, sub conditio-
ne tamen satisfaciendi vel aliquid faciendi intra certum tē-
pus; quo transacto & non impleta conditione incidatur rur-
sus in excommunicationem. Quarum absolutio prior
dari potest, non modo ad cautelam seu cum de excommuni-
catione dubitatur: sed etiam ex certa scientia, seu cum de
ea incurfa constat.

Posterior vero; quia incurfam excommunicationem ita
simpliciter tollit, vt nouam imponat sub conditione, requi-
rit cum potestate absoluenti coniunctam potestatem ex-
communicandi, vt Nauarr. bene notat in Enchir. cap. 27.
num. 272. Ideoque talis absolutio vsurpati nequit à Confes-
sario qui virtute Iubilæi, aut aliarum bullarum Apostolica-
rum absoluit: quoniam per illam absolueret purè & excommuni-
cicaret sub conditione: ad quod posterius faciendum, ne-
que ad tempus, neque ad certum effectum habet vllam po-
testatem.

Cæterum quod idem Suarez attingit in eadem sect. sub
finem: etiam si quis nullâ suâ culpâ non impleat conditio-
nem, incurtere in censuram sub illa impostam, videtur du-
rum, & potest improbari ex eo, quod ab excommunicatione
per absolutionem simpliciter liberatus non ligetur eodem
vinculo sine vlla noua contumaciæ culpa: à qua vt homines
reuocentur instituta excommunicatio tanquam accom-
modata medicinâ, iuxta cap. 1. De sentent. excommunicat.
in 6.

CAPVT IV.

*De iis que obseruari debent ad ritè impendendam abso-
lutionem ab excommunicatione, cum incur-
sam esse constat.*

S V M M A R I V M.

- 57 Iuramentum exigendum ab excommunicato antequam absolua-
tur.
- 58 Que sint præcipienda eiusdem iuramenti virtute.
- 59 A quibus ipsum sit exigendum.
- 60 Et ob que crimina.
- 61 Casus in quibus, ne quidem in foro externo, exigitur.
- 62 Iuramentum non est de substantia absolutionis ab excommuni-
catione, ita vt ea valere possit illo omisso.
- 63 Quomodo valeat aut non valeat absolutio ab excommunicatione
per delegatum data, omisso iuramento.
- 64 Satisfactio facienda est re ipsa à Penitente, antequam absolua-
tur excommunicatione imposta ob offensam manifestam.
- 65 Si re ipsa satisfacere non possit, debet quam potest cautionem da-
re.
- 66 Quam non implens accepta absolutione, non recidit eo ipso in eam-
dem excommunicationem.
- 67 Cum ob offensam dubiam fuerit quis excommunicatus, absolui
potest data tantum cautione.
- 68 An talis offensam sit certa vel dubia iudicatur in foro interno confes-
sione Penitentis.
- 69 Ampliationes documentum, quod absolutio ab excommunicatione
incurfa ob offensam manifestam dari non debeat ante factam satis-
factionem.
- 70 Eiusdem restrictiones.
- 71 Dubium, an absolutio ab excommunicatione sit valida nō præmis-
sa satisfactio, explicatur distinctione, quoad habentem potestatem
ordinariam.
- 72 Quid de eo sentiendum sit, quoad habentem potestatem delega-
tam.
- 73 Cereemonie absolutionis ab excommunicatione, ac i. P. saluus peni-
tentialis.
- 74 Deinde verberatio, qua quomodo sit vsurpanda, & quando omit-
tenda.
- 75 Orationes alie.
- 76 Tales cereemonie omitti non debent: ipsi tamen omisus valids esse
potest absolutio.
- 77 Cause, aliquot ob quas licet omitti possunt.
- 78 Non sunt certa determinata que verba, forma absolutionis ab ex-
communicatione.
- 79 Vstitata Ecclesie consuetudine datur per verbum Absolutio: & quo
modo quoad forum penitentiale.
- 80 Seruandum in absolutione, cum quis irretitus est pluribus excommuni-
cationibus.
- 81 Mandata danda excommunicato post ipsius absolutionem. Rela-
psum casere, & penam aliquam subire.
- 82 Mandatum item de præsentando se Superiori.
- 83 Post absolutionem ab excommunicatione facienda est illius denun-
tatio.